

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI FAALİYET RAPORU 2014

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI
FAALİYET RAPORU 2014

ŞUBAT 2015, ANKARA

Tarihçe	1
2014 Faaliyetleri	3
Merkez Faaliyetleri	
GAP Bölgesi Programları	10
◆ Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM) Faaliyetleri	12
◆ GAP Gençlik İçin Sosyal Gelişim Projesi Faaliyetleri	15
◆ GAP Cheetos Çocuk Gelişim Merkezleri	18

Tarihçe

Türkiye'nin ilk sivil kalkınma kuruluşu olan Türkiye Kalkınma Vakfı'nın kırsal hanelere dönük, ev içi üretimden tarımsal sanayi işletmelerine uzanan sosyal ve gelir getirici projelerinden binlerce aile yararlandı.

Kurulduğu 1969 yılından günümüze, TKV'nin kırsal kalkınma uygulamaları sonucunda ülkemiz için sahada sınanmış, öğrenilen derslerle zenginleşmiş ve tekrarlanabilir modeller ortaya çıktı.

Türkiye Kalkınma Vakfı öncülük ettiği, ülke çapında etkili uygulamalardan en önde gelen örnekler şöyle sıralanabilir:

- Kırsal alanda aile planlaması yaklaşım ve uygulamalarının tanıtılması;
- Türkiye'de kırsal kalkınma alanında, insan kaynaklarının geliştirilmesi, teknik yardım, eğitim, kırsal kredi ve pazarlama desteğini bir arada ele alan bütüncül (entegre) bir yaklaşımın ve örgütlenmenin ilk kez tanıtılması ve hayata geçirilmesi;
- Yoksul girişimciler için ülkemizin saha gerçeklerine uygun küçük ölçekli kırsal kredi uygulamalarının geliştirilmesi;
- Kümes hayvancılığı, süt inekçiliği, besicilik ve arıcılık gibi faaliyetlerde, kırsal küçük üreticiyi destekleyen "sözleşmeli üretim modeli"nin tanıtılması ve yaygınlaştırılması;
- Ülkemizde küçük üreticiye dayalı ilk modern, entegre tavukçuluk sisteminin oluşturulması; hijyenik ve ticari bakımdan modern piliç üretiminin başlatılması
- Ülkemizde kırsal küçük üreticiye modern, teknik arıcılık uygulamalarının tanıtılması ve entegre arıcılık sistemine öncülük edilmesi
- Kırsal hanelerde arı ve hayvan sağlığı konusunda kamu ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilen öncü adımlar.

TKV'nin çeşitli proje bölgelerinde gerçekleştirdiği pilot ölçekte uygulamaların ve örnek oluşturma çalışmalarının bir kısmı zamanla birim bazında kendini sürdürülebilir duruma geldi; bir kısmı da ulusal kapsamda programlara dönüştü, yaygınlaştı.

TKV, kırsal kalkınma alanında nispeten küçük ölçekte gerçekleştirdiği başarılı uygulamaların en büyük ve en yaygın ölçekte tekrarlanmasını sağlayabilecek yapının kamu olduğunu her zaman vurgulamış ve bu gerçeğe uygun davranmıştır.

Bu doğrultuda, TKV proje çalışanları aracılığıyla sahada başta sağlık, eğitim, tarım, orman teşkilatları olmak üzere, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği zeminini genişletmiş ve sistemli ilişkiler kurmuştur. Süreç içerisinde kamu, sivil ve özel sektörlerde kırsal kalkınmaya ilginin giderek gelişmesine de bağlı olarak, TKV'nin bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalarla edindiği tecrübenin (başarılar ve başarısızlıklardan çıkarılan tüm derslerin) sadece tekil yerleşimlerle sınırlı kalmayarak, bölgesel ve giderek ülke düzeyinde paylaşımı gündeme gelmiştir.

Günümüz koşullarında ise, yerel yönetimlerin faaliyet alanlarının genişletilmesi ve yetkinin yerelleştirilmesi yönündeki düzenlemelerle birlikte, kamu birimlerinin hizmetleri diğer ilgi ortaklarıyla işbirliğine daha elverişli koşulları yaratan bir gelişme göstermektedir. Bu durum, TKV'nin sahada edindiği tecrübeyi paylaşma ve model yaygınlaştırma çabaları için çeşitli fırsatları artırmaktadır.

Türkiye Kalkınma Vakfı, merkezi ve bölgesel düzeyde bilgi ve tecrübe paylaşımı yaklaşımı doğrultusunda, kırsal alanda 43 yılı aşkın bir süredir öncülük ettiği tekil/grup Köy Düzeyi çalışmalarına 2005 yılında planlı bir şekilde son vermiş; GAP bölgesinde projelerin saha çalışmalarının koordine edildiği Diyarbakır'da kurulu Proje Müdürlüğü dışındaki TKV Proje Müdürlüklerinin görevi sona ermiştir.

TKV, günümüzde, kırsal ihtiyaçların belirlenmesi, gerçekçi müdahale araç ve yöntemlerinin belirlenmesi başta olmak üzere bilgi ve tecrübe birikimini özellikle kamudaki ilgi ortaklarıyla özellikle merkezi düzeyde paylaşmayı sürdürmektedir.

Bu paylaşım özellikle Avrupa Birliğine katılım sürecinde tarım ve kırsal kalkınma başlıklı çeşitli çalışmalarda ve GAP bölgesinde mevcut ve yeni uygulamalar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

2014 Faaliyetleri

Merkez Faaliyetleri

TKV'nin 2014 yılında bilgi ve tecrübe paylaşımı çerçevesindeki faaliyetlerinden başlıca örnekler şöyledir:

- **TKV'nin AB Katılım Öncesi Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) Çalışmalarına Katılımı**

Türkiye-Avrupa Birliği Mali İşbirliği sürecinde, ülkemizin AB müktesebatına uyum çalışmalarının finansmanına destek olmak üzere sağlanan Katılım Öncesi Mali Yardımın 2007-2015 yıllarını kapsayacak yeni dönemi için, Avrupa Komisyonu tarafından Katılım Öncesi Araç (Instrument for Pre-Accession –kısa adıyla IPA) başlıklı bir mekanizma tasarlanmış olup, IPA'nın özellikle kırsal kesime yönelik bir Kırsal Kalkınma Bileşeninin (IPARD) olması öngörülmektedir. Bu doğrultuda, IPA ile ilgili olarak bir Kırsal Kalkınma Ödeme Kuruluşunun kurulması ve Kırsal Kalkınma Planının hazırlanması konularındaki çalışmaları yürütmek üzere, T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı koordinasyonunda düzenlemeler yapılmıştır.

TKV, bu çerçevede 2005 yılından başlayarak Kırsal Kalkınma Planının hazırlanması için oluşturulan Çalışma Grubunda yer almakta; Avrupa Komisyonu heyetleri, ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri ile birlikte genel ve sektörel analiz ve değerlendirme çalışmalarına katılmaktadır. 2006-2010 yıllarını kapsayan bu çalışma sürecinde Türkiye'nin IPARD kapsamındaki fonlardan yararlanması için, desteklerin hangi tedbirler ile hangi sektörlerle ve hangi kriterler ile aktarılacağı belirleneceği, 2007-2015 yıllarını kapsayacak bir Plan hazırlığı gerçekleştirilmiştir.

IPARD çalışmaları, özet olarak aşağıdaki aşamaları kapsamaktadır:

- Kırsal Kalkınma Planının hazırlanması
- IPARD Ajansı/Kurumunun tasarlanması ve kurulması
- İzleme Komitesinin oluşturulması
- Ulusal Kırsal Ağın kurulması
- Pilot uygulamanın başlatılması (pilot iller, pilot tedbirler)
- Tedbirlerin uygulanması için Eylem Planlarının hazırlanması.

- **2014 yılında TKV'nin ve İktisadi İşletmeleri Aracılığı ile Aldığı İhaleler ve Projeler**

TKV kurulduğu günden bugüne kadar yoksul haneleri gelir getirici faaliyetlerle desteklemiştir.

Bu faaliyetlerin başında ise arı ve arı ürünlerinin üretilmesi, paketlenmesi ve pazarlanması gelmektedir. 45 yıllık bu tecrübesi ile arı ve arı ürünleri konusunda

açılan ihalelere iktisadi işletmesi vasıtasıyla girerek ihtiyaç sahiplerinin Arıcılık malzemeleri ve kovan ihtiyaçlarını sağlamaktadır. Bilgi konusundaki gereksinimlerini ise ihalenin konusu olmasa bile Teknik Destek Hizmeti vererek gidermektedir. Bu kapsamda alınan ihalelerden bazıları şunlardır;

- ◆ **Arı ve Arı Ürünleri Üretimi Faaliyetinin Doğu Karadeniz İllerinde geliştirilerek Yaygınlaştırılması Projesi** ; Proje arazi varlığı yetersiz bulunan DOKAP Bölgesi illeri kırsal nüfusunun önemli bir tarımsal- kırsal faaliyeti olarak görülen arıcılıkta, yüksek katma değer öneren arı ürünleri üretimini geliştirerek yaygınlaştırmak ve böylece bir taraftan üretici gelirini arttırmak, diğer taraftan da tüketiciye sağlıklı ürünler sunmak amacıyla tasarlanmış, DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nca uygulayıcı kuruluş olarak Türkiye Kalkınma Vakfı seçilmiştir. DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Türkiye Kalkınma Vakfı arasında 20.05.2014 tarihinde imzalanan "Hizmet Sözleşmesi ile proje yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Türkiye Kalkınma Vakfı bu tarihten itibaren hızlı bir çalışma programı ile faaliyetlere başlamıştır. Sözleşme esnasında DOKAP'a sunduğu "İş Planı" doğrultusunda ve 3 yıllık perspektife yönelik hazırlık niteliğindeki bir çok konuya yönelik adımlar atmıştır. Projede öngörülen insan kaynaklarının temini için titiz bir çalışma gerçekleştirilerek, proje yapısına uygun nitelikli bir "proje ekibi" oluşturulmuş, çalışma düzeni, iş organizasyonu ve görev tanımları belirlenerek işe başlamaları sağlanmıştır. Proje Ekibi'nin geniş katılımıyla DOKAP Bölgesi'ndeki 8 ilde çok sayıda toplantı ve ziyaret gerçekleştirilmiştir. Bu toplantı ve ziyaretlerde Proje'nin DOKAP ve TKV eksenli genel tanıtımı yapılmış, amaç ve hedefleri ile İl bazında planlanan faaliyetler hakkında bilgi sunulmuştur. İlgili taraflarla, yapılması öngörülen işbirlikleri ve talep edilen destekler görüşülmüş, bölgelerin güncel "arıcılık sektörü" bilgileri not edilmiştir. Bu görüşmeler neticesinde, 3 yıllık bir perspektif ile tasarlanan Proje'nin gelecek yıllara yönelik planlamalarına ışık tutacak önemli bilgilere ulaşılmıştır. Proje Ekibi'nin saha ziyaretlerinde elde ettiği bir diğer sonuç, Proje'nin, yapılan sunumlar sonrası arıcılık camiasından ilgi ve destek bulması ve sürece katılanlarca içselleştirilmesi olmuştur. Projenin eğitim faaliyetleri Temmuz ayından itibaren yoğunluk kazanmıştır. Türkiye Kalkınma Vakfı, eğitimlere yönelik hazırlıklarını büyük oranda bu dönemde tamamlamıştır. Ağırlıklı olarak proje konusu faaliyetlerin işlendiği bir "Eğitim Dökümanı",

TKV uzmanlarınca hazırlanarak basımı sağlanmış, arıcılara dağıtımı yapılmıştır. Yanı sıra, her bir eğitim faaliyeti ile ilgili Eğitim Programları, Eğitim Raporları, Eğitici Dökümanları ile diğer eğitim materyalleri hazırlanmış ve kullanılmaya başlanmıştır. Proje'nin yürürlüğe girmesiyle, 21 Mayıs tarihinde DOKAP tarafından TKV' ye, DOKAP Başkanlık Binası'nda proje bürosu olarak kullanılmak üzere oda tahsisi yapılmıştır. TKV, yasal prosedürleri yerine getirmek suretiyle 22 Haziran tarihi itibarıyla bu adrese kayıtlı olarak "TKV Giresun Proje Müdürlüğü" nün tescil işlemini gerçekleştirmiştir. Proje kapsamındaki Doğu Karadeniz İllerine bağlı 23 ayrı yerleşim merkezinde toplam 76 eğitim programı düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Eğitim programları Ana Arı Üretimi, Arı Sütü Üretimi, Polen-Propolis Üretimi ve Oğul Kış Bakımı başlıkları ile plan ve hedefler doğrultusunda devam etmektedir. 2014 yılında teorik ve uygulamalı eğitimlere toplam 1183 kişinin katılımı sağlanmıştır. Proje Faaliyetleri içerikli olmak üzere bir "Arıcılık Bülteni" hazırlanmış, basımı yaptırılarak bölgedeki arıcılara ve ilgili kamu kuruluşları ile sivil organizasyonlara dağıtımı yapılmıştır.

- ◆ T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü ile TKV arasında Arıcılık Yayım ve Eğitim İş Birliği Protokolü; bu protokol kapsamında arı ürünlerinin çeşitlendirilmesi konusunda eğitim ve yayım çalışmaları, Düzce ve Bitlis İllerinde yürütülmüştür.
- ◆ **Tufanbeyli Termik Santrali Projesi Toplumsal Kalkınma Planı Uygulamaları;** 2013 yılında Enerjisa tarafından danışmanlık hizmeti alımı amacıyla açılan "Tufanbeyli Termik Santrali Projesi Toplumsal Kalkınma Planı Uygulamaları" projesi ihalesine katılmış ve ihale TKV'de kalmıştır. 2013 Kasım ayı itibarı ile Enerjisa ve bir TKV iştiraki olan Anadolu Kalkınma A.Ş. arasında 28 aylık sözleşme imzalanarak işe başlanmıştır.

Proje bütçesi "danışmanlık bütçesi" ve "uygulama bütçesi" olmak üzere iki parçadan oluşmakta olup, danışmanlık bütçesi sabit, uygulama bütçesi ise yapılan uygulamalara ve harcamalara göre değişkenlik göstermektedir.

Projenin amacı Adana-Tufanbeyli'de inşa edilmekte olan Tufanbeyli Termik Santrali'nden etkilenen ve kamulaştırmalar nedeniyle toprak ve gelir kaybına uğrayan üç köydeki (Kayarcık, Yamanlı ve Yeşilova) hanelerin gelir kaybının telafi

---

edilmesi ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik kırsal ve toplum kalkınması faaliyetleri yürütmektir.

Bu çerçevede Adana Tufanbeyli İlçesi'nde proje ofisi olarak hizmet vermek üzere, Vakfımızın iştiraki olan Anadolu Kalkınma A.Ş.'nin bir şubesi açılmış ve burada iki uzman istihdam edilerek Kasım 2013 itibariyle çalışmalara başlanmıştır.

1. Toplum Temelli Çalışmalar: Toplum temelli çalışmalar ağırlıklı olarak ev ekonomisini güçlendirme ve mesleki eğitim faaliyetleri yoluyla meslek kazandırma faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu çerçevede 2014 yılında aşağıdaki faaliyetler yürütülmüştür:

1.1. Her üç köyde mevcut ve atıl durumda olan birer bina yenilenerek ve donatılarak eğitim merkezleri oluşturulmuştur.

1.2. Kadınlara yönelik konservecilik ve sebze-meyve kurutma eğitimleri verilmiştir.

1.3. Doğal ortamda daha hijyenik bir biçimde sebze-meyve kurutma yapımına yönelik toplam 23 kadına kurutma tablası sağlanmıştır.

1.4. Solar enerji ile daha hızlı bir kurutma yapmak amacıyla Yamanlı köyüne ortak kullanıma yönelik Solar Kurutma Sistemi kurulmuştur.

1.5. Gençlere yeni ve tarım dışı alanlarda istihdam imkanları yaratmak amacıyla Turizm Eğitimi planlanmıştır.

2. Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

2.1. Bu kapsamdaki faaliyetlerden biri, yem bitkileri üretiminin desteklenmesi olup, hayvancılık yapan çiftçilere macar fiği, korunga, yonca ve silajlık mısır tohumu desteğinde bulunulmuştur. Bu yolla bölgede ilk defa korunga ve silajlık mısır ekimi yaptırılmıştır.

2.2. Çiftçi ortamında, satış amaçlı sebze üretimi için 5 adet yüksek tünel ve hane tüketimine yönelik 3 adet yüksek tünel kurulmuş, bu faaliyetin yararlanıcılarına sebze fidesi desteğinde bulunulmuştur. Bu yolla köylerde ilk defa erkenci sebze üretimine yönelik seracılık faaliyeti başlatılmıştır.

---

3. Hayvancılığı Geliştirme Faaliyetleri

- 3.1. Bu kapsamda yürütülen ilk faaliyet hayvanlarda sağlık taraması yapılması olmuş, bu yolla bölgedeki hayvancılığın durumu ve hayvanlardaki temel sağlık sorunları tespit edilmiştir.
- 3.2. Hayvancılık yapan hanelere hasta hayvan muayenesi ve suni tohumlama hizmetleri verilmiştir.
- 3.3. Hayvanlarda i ve dış parazit mücadele uygulaması yapılmış, barınak ilaçlaması yapılmış ve hayvan barınaklarında ışlah çalışmaları yapılmıştır. Barınak ilaçlaması için ortak kullanım amaçlı her köye birer adet barınak ilaçlama makinesi verilmiştir.
- 3.4. Köylülerin ortak kullanımına yönelik bir silaj makinesi alınmış ve ilk defa mısır silajı yapımı gerçekleştirilmiştir.
- 3.5. 15 haneye süt sağım makinesi sağlanmıştır.
- 3.6. Proje köylerinde 6 haneye 20'şer arılı kovan ve her türlü arıcılık malzemeleri sağlanmış, bunlar aynı zamanda arıcılık konusunda teorik ve uygulamalı eğitimlerden geçirilmiştir.
- 3.7. Köy dzetrl arıcılık malzemeleri sağlanmış, bunlar aynı zamanda arıcılık konusunda teorik ve uygulamalı eğitimlerden geçirilmiştir.
- 3.8. Köy düzeyi yumurta tavukçuluğu projesi uygulanmış ve toplam 18 haneye kümes yapılmış, 35'er adet yarka verilmiş ve otomatik suluk ve yemlik desteğinde bulunulmuştur. Ayrıca veterinerlik hizmetleri verilmektedir.

Bu proje 2015 yılında da devam edecektir.

- ◆ **Shell Upstream Türkiye ile Diyarbakır Köylerinde Toplum Kalkınması Faaliyetleri;** Shell tarafında Diyarbakır'ın kuzeyinde petrol arama sondaj çalışmalar yapılmakta ve Shell Upstream Turkey bu alan yakınındaki köylerde sosyal sorumluluk projeleri uygulama kararı vermiş ve uygulamanın yapılması için hizmet alımına yönelik Vakfımız'dan teklif istemiştir. Vakfımız teklif vermiş ve iş Vakfımıza verilmiştir. Shell Upstream Turkey ile 2013 yılında bir Memorandum of Understanding imzalanmış ve proje 2013 yılı Mayıs

---

ayında başlatılmıştır. Proje iki bileşenden oluşmuştur. Birinci bileşen bir Toplum Kalkınması Programı hazırlanması, ikinci bileşen ise bu programın uygulanmasıdır. Birinci bileşen 2013 yılı Ağustos ayında tamamlanmış, Eylül 2013'te başlatılmıştır. İkinci bileşen bir yıl sürmüştür.

Toplum Kalkınması Programları kapsamında Diyarbakır'ın 5 köyünde, okul etraflarının çit ile çevrilmesi, okulların renovasyonu, çocuk oyun parklarının kurulması, gençlere ve çocuklara yönelik spor alanlarının kurulması, genç kızlara yönelik bilgisayar eğitimleri verilmesi, kadınlara yönelik okuma yazma kursları ve dikiş-nakış kursları verilmesi, kadınlara yönelik kadın sağlığı eğitimi faaliyetleri yürütülmüştür. Projenin 2015 yılında da sürdürülmesi planlanmaktadır. Proje giderleri Shell Upstream Turkey tarafından Vakfımıza verilen bağış ile karşılanmıştır.

- ◆ **Spor Yoluyla Dezavantajlı Grupların Sosyal İçerimi Projesi** ; Proje Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde uygulamaya koyduğu IPA programı çerçevesinde yürütülmektedir ve yararlanıcısı Gençlik ve Spor Bakanlığı'dır. Merkezi Finans ve İhale kurumu tarafında açılan danışmanlık ihalesine Vakfımız Agrin ve NIRAS firmaları ile ortak olarak katılmış ve konsorsiyum ihaleyi almıştır. Diyarbakır, Şanlıurfa ve Batman illerinde uygulanan proje 2 yıl sürelidir ve 2013 yılı Temmuz ayında başlamıştır. Proje kapsamında spora yönelik eğiticilerin eğitimi ve gençlerin, çocukların eğitimi faaliyetleri yürütülmektedir.
- ◆ **Göbbaşı ve Kurtalan İlçeleri Entegre Kırsal Kalkınma Planlarının Hazırlanması**; GAP İdaresi tarafından ilçeler Köylere Hizmet Götürme Birlikleri tarafından finanse edilen projelerin ihalesine girilmiş ve iş alınmıştır. Vakfımız tarafından her iki ilçe için ayrı ayrı olmak üzere:
  1. Sahada yapılan çalışmalarla ilçe kırsal alanlarının mevcut durumları, temel sorun ve potansiyelleri tespit edilmiş, SWOT analizleri yapılmış ve bu çalışmalar sonucunda bir mevcut durum raporu hazırlanarak ilgili kaymakamlıklara sunulmuştur.
  2. Bu analizlere dayalı olarak, katılımcı yöntemlerle ilçelerin Kırsal Kalkınma Planları ve Ön Fizibilite Etüdüleri, Eğitim İhtiyaç ve Değer Zinciri analizleri hazırlanarak ilgili kaymakamlıklara sunulmuştur

-
- ◆ T.C. Kırıkkale İl Özel İdaresi, Arı Yetiştiricilerini Teşvik Projesi Kapsamında 444 Adet Paket Arı Alımı
  - ◆ T.C.Kırıkkale Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 227 Adet Paket Arı Alımı
  - ◆ IPARD Projesi kapsamında Arısız Strafor Kovan ve Arıcılık malzemeleri dağıtımları yapılmıştır.

2014'de Gerçekleştirilen Diğer Faaliyetlerden Örnekler

- ◆ Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü-Kırsal Kalkınma Dairesi Başkanlığı IPARD İzleme Komitesi Toplantıları.
- ◆ IPARD Yönetim Otoritesi tarafından hazırlanan IPARD Programı 2. yıllık uygulama taslak raporu incelenerek gerekli düzeltmeler yapılarak TKV görüşü olarak gönderilmiştir.
- ◆ Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında yapılan IPARD 2 toplantısına katılım sağlanarak, IPARD 2 de (IPART 2 için öngörülen Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi Sektör Analizi (Tedbir 302) yer alması gereken faaliyetler yazılı olarak Yönetim Otoritesine TKV görüşü olarak bildirilmiştir.
- ◆ 25 Kasım 2014 tarihinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında düzenlenen IPARD Kapsamında Yerel Kalkınma Stratejilerinin Hazırlanması Tedbiri LEADER yaklaşımı'na katılım sağlanmıştır. LEADER Yaklaşımı konusunda TKV Mütevelli Heyeti Başkan Yardımcısı İbrahim TUĞRUL toplantıda bir sunu yapmıştır.
- ◆ 2014 yılı Haziran ayında yapılan 11. ve Aralık ayında yapılan 12. IPARD İzleme Toplantısına TKV adına katılım sağlanmıştır.
- ◆ Özyeğin Üniversitesinde DAP Bölgesi uzmanlarına yönelik olarak Ağustos 2014 ayı içinde uygulanan "Kırsal Kalkınma Uzmanlığı Sertifika" Programına TKV Mütevelli Heyeti Başkanımız Rifat DAĞ seminer sunarak katılmıştır.
- ◆ A.Ü. Ziraat Fakültesi öğrencilerine 25 yılı aşkın süredir verilmekte olan "Hale ve Nail Oraman Bursu" 2014'de 11 öğrenci ile sürdürülmüştür

---

GAP Bölgesi Programları

- ◆ 2014 yılında da TKV, ulusal - uluslar arası çalıştay, seminer, toplantı, panel, sergi gibi faaliyetlere katılmıştır
- ◆ Damızlık ana arı üretimi TKV'nin iştiraki olduğu Destek A.Ş.'ye ürettirilerek üreticilere bedeli karşılığı dağıtılmıştır
- ◆ TKV, Diyarbakır'da Eylül 2008 de SODER'in (Sosyo Ekonomik Kalkınma Derneği) kurulmasına katkı sağlamıştır. Kurulan bu dernek ile yerelde ki kalkınma potansiyelini ve halkın katılımını hızlandırmak sağlanacaktır. 2014 yılında daha önceki yılın devamı olan "Nasırlı Ellerimle Emeğimi Kazanıyorum 2" Projesi uygulanmış ve bu proje ile Diyarbakır'da bulunan 4 ÇATOM'un kapasitesinin arttırılmasına çalışılmıştır.
- ◆ GAP Cheetos Çocuk Gelişim Merkez'i Gölbaşı Çocuk Şenliği'nde yer alınmış, saha koordinasyonu konusunda destek olunmuştur.
- ◆ GAP Genç Festivali Koordinasyon ve hazırlık toplantılarına katılım gösterilmiş, Şırnak'ta gerçekleştirilmesi planlanan ancak yoğun mülteci akınından ötürü iptal edilen festival için 2 kez Şırnak merkezde düzenlenen hazırlık ve koordinasyon toplantılarına katkıda bulunulmuştur.
- ◆ GAP ÇATOM projesi için kapasite artışı ve dönemsel değerlendirmelerin gerçekleştirildiği yılda 2 kez düzenlenen ÇATOM Koordinasyon Toplantı Vaktimiz tarafından düzenlenmiştir.
- ◆ TAPV işbirliği ile ÇATOM'lu kadınların kişisel fayda ve gelişimleri adına KSEP (Kadın sağlığı eğitimi projesi) kapsamında 3 ayrı dönemde sürekli-sürekli eğitimler gerçekleştirildi.
- ◆ GAP ÇATOM projesi kapsamında ÇATOM sorumlularının multi-disipliner gelişimleri için İSG eğitimleri almaları, bu konuda hizmet veren özel bir kurumla anlaşarak sağlanmıştır.
- ◆ GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile TKV arasında, 1995'dan bu yana saha çalışmalarında etkili bir işbirliği sürmektedir. Bu işbirliği çerçevesinde, 2014 yılında GAP Bölgesinde geçen yıllardan süregelen dört proje ile ilgili faaliyetler başarıyla sürdürülmüştür.

Bu projeler,

- ◆ GAP Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM) Projesi,
- ◆ GAP Gençlik İçin Sosyal Gelişim Projesi,
- ◆ GAP Cheetos Çocuk Gelişim Projesi,
- ◆ GAP Bölgesinde Sulama Sistemlerinin İşletme, Bakım ve Yönetimi Projesi,

TKV ÇATOM, Gençlik için Sosyal Gelişim ve Cheetos Gelişim Projelerinde uygulayıcı kuruluş olarak çalışmakta, diğer projelerde ise istihdam ve izleme değerlendirme alanlarında işbirliği yapmaktadır.

TKV ve GAP ÇATOM Projesi

ÇATOM (GAP Bölgesinde Kadının Statüsünün Yükseltilmesi ve Kalkınma Sürecine Entegrasyonu Kapsamında Çok Amaçlı Toplum Merkezleri) Projesi, GAP illerinde kadınların aile, yöre ve bölge ölçeklerinde kalkınmaya entegrasyonu için alternatif gelir kaynakları, kaynak ve kredilere erişim yolları, istihdam, kapasite artırma ve sosyo-ekonomik açıdan kadınların güçlendirilmesi bu projenin temel amacıdır.

ÇATOM'lar, GAP İdaresi tarafından 1992-1994 yılları arasında yapılmış olan beş temel araştırmanın bulgularına dayalı olarak hazırlanmış olan Sosyal Eylem Planı ile bu araştırmalardan biri olan "GAP Bölgesinde Kadının Statüsü ve Kalkınma Sürecine Entegrasyonu Araştırması" bulgularına dayalı olarak hazırlanan Eylem Planı'ndan hareketle ortaya çıkmıştır. Projenin pilot uygulamaları GAP Bölge Kalkınma İdaresi (GAP-BKİ) tarafından Kasım 1995 yılında başlatılmıştır. GAP Bölge Kalkınma İdaresi ÇATOM Projesi'nin başından itibaren TKV ile işbirliği yapmaktadır. Projede uygulayıcı kuruluş olarak görev alan TKV, ÇATOM'larda yürütülen programların planlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve personel istihdamını üstlenmiştir.

2014 başlangıcı itibarıyla sayıları 41 olan ÇATOM'lardaki programlardan bugüne kadar 240.000 kişi yararlanmıştır. ÇATOM hizmetleriyle sadece kadınlarla sınırlı kalmayıp çocuk ve yetişkin binlerce kişiye de eğitim, sağlık ve sosyal hizmet desteği sağlanmıştır.

ÇATOM'lar kentlerin daha çok kırdan göç etmiş yoksul hanelerin yaşadığı mahallelerinde, ilçe merkezlerinde ve merkezi köy yerleşimlerinde kurulmakta, topluma dayalı ve katılımcılığı esas almaktadır. ÇATOM'ların bulunduğu mahallelerdeki haneler; çoğunlukla çok düşük ücret/gelir karşılığı, marjinal alanlarda, kayıt dışı, geçici ya da mevsimlik işlerde çalışmakta; çocuklar da hane geçimine katkıda bulunmaları amacıyla çalıştırılmaktadır.

Öte yandan, araştırmalar, yoksulluktan en fazla etkilenen grupların kadınlar ve çocuklar olduğunu göstermektedir. Kadınların durumunu iyileştirici projeler birey ve aile düzeyinde yaşam kalitesinin iyileştirilmesi açısından bir gereklilik olduğu kadar toplumsal refah artışı bakımından da önem taşımaktadır. Kadınların sosyal ve ekonomik konumlarının iyileşmesi doğrudan hane refahına yansımaktadır.

ÇATOM'larda amaç;

2014 yılında GAP bölgesinde 38 yerleşimde kurulu 41 çok Amaçlı Toplum Merkezi'nde (ÇATOM) gerçekleştirilen dzenli programlardan 18.808 kişi, diğer etkinlik ve hizmetlerden 14.130 kişi olmak üzere, toplam 32.938 kişi yararlanmıştır.

- ◆ Kadınların sorunlarının farkına varmalarına, tanımlamalarına ve çözümü için inisiyatif kullanabilmelerine fırsat yaratmak;
- ◆ Kadınların kamusal alana daha fazla katılımlarını ve kamusal hizmetlerden daha fazla yararlanmalarını sağlamak;
- ◆ Kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini artırmak;
- ◆ Kadını güçlendirerek fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak;
- ◆ Cinsiyet dengeli kalkınma sürecini başlatmak ve bu yolla yerel koşullara uygun, katılımcı toplum kalkınmasını temel alan, tekrarlanabilir modeller geliştirmektedir.

ÇATOM'larda temel ilke kadınlara ne yapacaklarını değil, hangi koşullarda neler yapılabileceğini göstermektir. Çeşitli alternatifler içinden seçimi yapacak olan veya yeni seçenekleri ortaya koyacak olan kadınların kendisidir.

ÇATOM 2014 Faaliyetleri

2014 yılında tüm birim ÇATOM'larda 337 kursla dzenli programlardan 18.808 kişi, diğer etkinlik ve hizmetlerden 14.130 kişi olmak üzere, toplam 32.938 kişi yararlanmıştır.

ÇATOM programları esas olarak, řu ana başlıklar altında toplanmaktadır:

Eğitim Programları: Okuma-yazma, medeni hukuk ve yasal haklar, ev ekonomisi ve beslenme, anne eğitimi, bilgisayar, öğrenci destek programları vb. 5085 kişi,

- ◆ **Sağlık Programları:** Hijyen, evre temizliği, anne-ocuk sağlığı, genel sağlık vb. eğitim programları; kısmi poliklinik ve gezici sağlık hizmetleri; kırsal alan ve mahalle çalışmaları, sağlık taraması, aşı kampanyaları vb. (Sağlık eğitimlerden 2901 kişi faydalandırılmıştır.)
- ◆ **Yönetime Katılım Kapasitesini Geliştirici Programlar:** Katılımcıların kendi aralarında seçtikleri beş ya da yedi temsilciden oluşan

---

ÇATOM kurulları tarafından yönetilmesine ve ÇATOM'ların dernekleşmesine ve kooperatif çatısı altında örgütlenmelerine yönelik kapasite geliştirme programları.

◆ **Gelir Getirici ve Kadın İstihdamını/ Girişimciliğini Destekleyici Programlar:**

i) Meslek kazandırıcı ve gelir getirici alanlarda bilgi ve beceri geliştirmeye yönelik Bilgisayar, El Sanatları, Trikotaj, Biçki-Dikiş, Nakış, Mefruşat, Keçe İşleme, Taş İşleme, Gümüş İşleme, Tekstil, Hediyeelik Eşya, Kumaş Boyama, Kuaförlük, vb. programlar uygulanmıştır. 2014 yılında gelir getirici programlarından yaklaşık 1000 kişi toplam 733.414,25,00 TL gelir elde etmiştir. Kişi başına düşen gelir miktarı 733,41 TL dir. İstihdam boyutu incelendiğinde toplam 592 kişinin istihdamına aracı olmuştur. ÇATOM faaliyetlerine katılan 69 kadın iş kurmuştur. İş bulanların çoğunluğu dikiş kurslarından olup tekstil sektöründe iş bulmuş, bilgisayar kursu katılımcıları kayıt işlemlerinde, kuaförlük kursu katılımcıları ise kuaför salonlarında bir kısmı da çocuk bakıcısı olarak iş bulmuştur. İş kuranların çoğunluğunu kuaförlük salonu, dikiş ve trikotaj atölyeleridir.

ii) Kadın girişimciliğinin desteklemesine yönelik olarak girişimcilik eğitimi, mikro finansman/kredi desteği sağlanmasına aracı olunması, bireysel danışmanlık hizmetleri;

iii) Pazarlama ve satışa yönelik etkinlikler (sergi, fuar vb);

iv) Gelir getirici üretim atölyeleri: (2014 yılında Batman'da Argande Markası ile üretime devam edilmiş, Mardin'de sabun, Serigrafi ve bakır işleme atölyeleri, Diyarbakır'da Çorap, keçe, gümüş ve seramik Atölyeleri ve İş Kur ile yürütülen mesleki eğitim atölyeleri)

◆ **Okul Öncesi Eğitim Programları:** 4-6 yaş grubuna yönelik eğitim ve 2-4 yaş çocuklara oyun odası programları

◆ **Çocuk Okuma Odaları:** 4-6 ve 7-14 yaş grubu çocuklara yönelik olarak okul öncesi, grup ve açık kapı programları.

◆ **Sosyal Destek Programları:** Nüfus cüzdanı ve yeşil kart çıkarılması, resmi nikah, temel eğitim, YİBO ve açık öğretime özellikle kız çocuklarının yönlendirilmesi, çoğunluğu kız olmak üzere yoksul öğrencilere eğitim bursu verilmesi, ihtiyacı olanlara ayni/nakdi sosyal yardım sağlanması, vb konularda aracılık işlevi üstlenilmektedir. (2014 itibariyle 1869 öğrenci burslu, ayni yardım ile 13.267 kişi, nakdi yardım ile 2703 kişi faydalanmıştır. Diğer desteklerden 2364 kişi olmak üzere toplamda

---

20.203 kişi faydalanmıştır.)

- ◆ **Sosyal Sorumluluk Programları:** Eğitime destek kampanyaları (2364 kadın/kız çocuk ve erkek, Açık İlköğretim, Lise ve örün eğitilere yönlendirilmiştir), mahalle ve köy çalışmaları, çevre koruma ve ağaçlandırma, sağlık taraması, mavi kapak ve aşı kampanyası vb. toplum yararı çalışmalara gönüllölük temelli destekler.
- ◆ **Kültürel-Sosyal Etkinlikler:** Seminer, sergi, etkileşim toplantıları, sinema ve tiyatro, önemli gün kutlamaları, gezi ve piknik vb.

Eylül 2006 yılından bu yana GAP Bölgesinde gençlere dönük sürdürülmekte olan gençlik ve kültür merkezleri etkinlikleri daha zengin içerik ve sistemli bir yaklaşımla desteklenmiştir. 2001-2009 yılları arasında GAP bölgesinde 9 ilde açılan merkezlerde, Eylül 2006 tarihinden itibaren GAP İdaresi'nin yönlendiriciliğinde bölge gençlerine yönelik yapılacak ya da yaptırılacak olan etki değerlendirme ve gençlerin ihtiyaçlarının tespiti amacı ile kapsamlı bir araştırma yapılmıştır.

Projenin Amacı;

- Gençler arasında inisiyatif geliştirerek, kalkınma sürecine katılımlarını ve kalkınmanın itici gücü olmalarını teşvik etmek,
- Gençlere ufuk kazandırmak,
- Toplum kalkınması için gönüllü çalışma ve dayanışma ağları oluşturmak,
- Gençlere sosyal ve ekonomik beceriler kazandırmak veya geliştirmek,
- Farklı illerden ve farklı ülkelerden gençleri bir araya getirerek etkileşimi artırmak ve sosyal bütünleşmeyi sağlamak,
- Gençlerin istihdama katılımını artırmak ve onları üretici kılmak,
- Gençler için olumlu sosyal çevre yaratmaktır.

Projenin hedef grubunu 15 - 25 yaş arası gençler oluşturmaktadır. Ancak bu gençler homojen bir yapıda olmayıp, farklı niteliklere sahiptirler. Faaliyetler bu yaş grubu arasındaki gençlerin, yaş, eğitim durumu ve sosyo-ekonomik statüsüne göre ayrıştırılıp tanımlanarak çeşitlendirilmiştir. Buna göre;

- Sosyal-kültürel programlar tüm gençlik katmanlarını,
- Üniversiteye hazırlık kursları 16 – 18 yaş arası liseye devam eden veya lise mezunu gençleri,
- Mesleki beceri kazandırıcı programlara işsiz gençleri,
- Kendi İşini Kur programları potansiyel girişimci gençleri,

hedeflemektedir.

Proje kapsamında, "kapasite geliştirme", "sosyal ve kültürel", "istihdam" ve "toplumsal duyarlılık" programları yürütülmektedir.

Kapasite Geliştirme Programları:

Bu programla gençlerin kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri ve yönetime katılımlarının artırılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası değişim programları, çevre, liderlik, girişimcilik, iletişim, raporlama, saha çalışması ve proje yönetimi vb. konularda eğitim programları düzenlenmektedir.

Projenin başlangıç aşamasında gençlerin ihtiyaç, sorun ve eğilimlerini belirlemek amacıyla odak grup görüşmeleri yapılmış ve iş planları hazırlanmıştır. Kapasite, bilgi ve beceri geliştirme kapsamında ihtiyaca cevap vermek üzere belirlenen programlar arasında; bilgisayar kursu, bilgisayarlı muhasebe, İngilizce ve Arapça kursları, proje yazma ve uygulama eğitimleri, resim ve müzik kursları, üniversiteye hazırlık kursları, tiyatro, halk oyunları, el sanatları, kariyer planlama ve özgeçmiş hazırlama, elektrik tesisatçılığı bulunmaktadır.

Proje illerinden toplam 410 gencin yurt içinde ve dışında değişim programlarına katılımı sağlanmıştır.

Proje illerinden toplam 858 gencin yurt içinde ve dışında değişim programlarına katılımı sağlanmıştır.

Sosyal-Kültürel Programlar:

Bu programların temel amacı gençlerin serbest zamanlarını daha verimli kullanmalarını, eğlenirken öğrenmelerini, yenilikçi vizyon kazanmalarını ve gençler arasında sosyal bağların güçlenmesini sağlamaktır. Bu kapsamdaki etkinlikler arasında; film gösterimleri, gezi ve piknikler, tiyatro gösterisi, müzik ve şiir dinletileri, spor ve satranç turnuvaları, resim sergileri ve doğa sporları yer almaktadır.

İstihdam Programları:

GAP Bölgesinin temel sorunlarından en önemlisi işsizlik ve gelir düşüklüğüdür. Gençler arasında işsizlik oranları daha da yüksektir.

Bu nedenle öncelik verilen konulardan birisi gençlerin iş bulmasını veya kurmasını kolaylaştıracak mesleki beceri artırıcı faaliyetlerin planlanması ve uygulanmasıdır.

Toplumsal Duyarlılık Programları:

Toplumsal Duyarlılık geliştirme kapsamındaki programların amacı gençleri toplumsal refahın artışı için gönüllü çalışmalara katılan bilinçli ve verici yurttaş konumuna getirmektir. Bu doğrultuda, gençlik çalışmalarının kalkınma ile bağlantısı kurulmakta ve gençliğin kalkınma sürecine katılımı konusunda bir altyapı hazırlanmaktadır. Böylelikle gençlerin kamu, yerel yönetimler, özel ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çalışmaları ve ulusal kalkınmaya katkı verme bilinçlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Toplumsal duyarlılık geliştirme ve güçlendirme kapsamındaki etkinlikler arasında; sokakta çalışan çocukların rehabilitasyonu için gönüllü eğitimlik ve rehberlik; ilk yardım eğitimi; ağaç dikimi ve okul boyama; genç kızlara ve kadınlara okuma-yazma öğretme; AB Gençlik Programları kapsamında gerçekleştirilen projeler; çevre semineri; bilişim semineri; YGS/LYS paneli; İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Semineri bulunmaktadır. Bu yıl toplumsal kalkınmaya toplam 3.127gencin katılımı sağlanmıştır.

2014 yılında 9 gençlik evi aracılığıyla gerçekleşen faaliyetlere yaklaşık 40.000 kişi katılmıştır.

Proje kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2014 tarihleri arasında Düzenlenen etkinliklere katılan ve eğitimleri tamamlayan genç sayısı

İl	Kapasite Artırıcı Etkinlikler	Toplumsal Kalkınma Etkinlikleri	İstihdama Yönelik Etkinlikler	Değişim Programları	Toplam
Adıyaman	979	408	13	4	1404
Batman	3410	1102			4512
Diyarbakır	3900		3		3903
Gaziantep	987	47			1034
Kilis	1379	250			1629
Mardin	433	50		21	504
Siirt	1060	148		14	1222
Şanlıurfa	327	340			667
Şırnak	2809	782		2	3593
Toplam	15284	3127	16	41	18468

GAP Cheetos Çocuk Gelişim Merkezleri

Proje 2002 yılında GAP Bölgesi'ndeki eğitim hizmetlerinin çeşitlendirilmesi çalışmalarına katkıda bulunmak ve çocukların bilişsel, duygusal, kişisel ve sosyal gelişimlerini desteklemek amacıyla başlatılmıştır.

FritoLay Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki çocukların eğitimini ve gelişimini desteklemek amacıyla 2003 yılında başlattığı ve bir sosyal sorumluluk projesi olan Cheetos Gelişim Merkezi Projesi, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın inisiyatifi ve Türkiye Kalkınma Vakfının teknik desteğiyle (İstihdam, İşletme Giderleri ve İzleme Değerlendirme) hayata geçmiş olup 2003 yılından bu yana bölgede faaliyetlerini sürdürmektedir.

Adıyaman(Merkez ve Gölbaşı), Batman (merkez), Diyarbakır (Silvan), Kilis (merkez), Mardin (Kızıltepe, Nusaybin ve Ömerli) Siirt (merkez), Şanlıurfa (Hilvan), Şırnak(Cizre) ve Soma olmak üzere 12 Çocuk Gelişim merkezi bulunmaktadır.

Cheetos Gelişim Merkezi Projesinin hedefi, GAP Bölgesi'ndeki kentsel yerleşimlerin aşırı göç alan, sosyo-ekonomik açıdan yoksul ve yoksun olan mahallelerinde 06-14 yaşlar arasında bulunan çocukların ders çalışabilecekleri, kitap okuyabilecekleri, araştırma yapabilecekleri , sportif, kültürel, sanatsal faaliyetlerden yararlanabilecekleri, erken çocukluk aktiviteleri, ailelere yönelik rehberlik uygulamaları gibi aktif yaşamı destekleyen farklı etkinlikler, programlar ve kurslar düzenleyerek okul saatleri dışında da hafta içi ve hafta sonu olarak gelişimlerine katkıda bulunmaktır.

Merkezlerde Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Bilgisayar, Genel Kültür, Meslek Tanıtımı, Kütüphane, Kitap Okuma, Çocuk Hakları Ve Yurttaşlık, Rehberlik, Psikolojik Danışmanlık, Müzik, Resim, El İşi, Masa Tenisi, Sağlık, Kendini Keşfet, Bilgi Yarışmaları, Serbest Okuma, Oyun, Şiir Yarışması, Pantomim, Ödev Yapma, Bahçe Oyunları, Sanat Etkinlikleri Ve Tiyatro Çalışmaları yapılmaktadır.

---

i) Eğitim Faaliyetleri: 7-14 yaş grubuna yönelik olarak çeşitli eğitim faaliyetleri (etüt, okul derslerine takviye, SBS kursu, bilgisayar eğitimi vb.) düzenlenmektedir.

Gelişim Merkezlerinde yürütülen eğitim faaliyetlerine katılan çocukların okul başarılarında artış olduğu, bu artışla birlikte kendilerine olan güvenlerinin artarak olumlu toplumsal davranışlar kazandığı hem okul öğretmenleri hem de çocukların aileleri tarafından ifade edilmektedir.

ii) Sosyal Faaliyetler : Sosyal faaliyetler ile çocukların sorumluluk alma ve yerine getirme alışkanlıkları kazanması, birlikte çalışma, grup içinde görev alması, özgüven duygusunun gelişmesi, çevrelerindeki insanlarla iyi iletişim içerisinde olması, sahip oldukları yetenekleri keşfetme ve ilerletmenin çabası içerisinde girmesi, araştırmayı öğrenmesi, yeni fikirlere sahip olarak sorgulayabilme yeteneğine sahip olabilmesi amaçlanmaktadır.

iii) Sanatsal ve Kültürel Faaliyetler : Sanatsal faaliyetler ile çocukların sanata ilgisinin artırılması, yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi, özgüven duygusunun gelişmesi amaçlanmaktadır.

iv) Sportif Faaliyetler : Sportif faaliyetler ile çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişiminin sağlanması, bedensel enerjinin ve duygusal gerilimin boşaltılması, özgüvenin ve sorumluluk alma yetisinin gelişmesi, takım sporlarında paylaşmayı, yardımlaşmayı, takım halinde hareket ederken bireysel hırsların takım önüne geçmesini kontrol etmesi amaçlanmaktadır.

v) Ailelere Yönelik Faaliyetler : Çocuklara yönelik gerçekleştirilen faaliyetlere aileler de dahil edilmektedir. Yoksul aileler, sorunlu çocukları olan aileler ilgili kuruluşlara yönlendirilmektedir. Ailelere özellikle annelere okuma-yazma, anne çocuk sağlığı gibi eğitimler verilerek bilgilencmeleri sağlanmaktadır. Hane ziyareti ve veli toplantıları yapılmaktadır. Gerekli durumlarda (ekonomik yetersizlik, özrürlük vb.) aileler ilgili kurumlara (SYDV, Sosyal Hizmetler vb.) yönlendirilmektedir.) Sağlık eğitimleri çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde yürütülmektedir.

vi) Okul Öncesi Programlar : Çocuk gelişiminde önemli yeri olan okul öncesi eğitim programları 5-6 yaşındaki çocuklara yönelik uygulanmaktadır.

Okul öncesi programlar kapsamında; sosyal gelişim, zihinsel gelişim ve psiko-motor gelişimin desteklenmesi yönünde faaliyetler yapılmaktadır. Bu faaliyetler, renk kavramı, şekil kavramı, zıt kavramlar, kesme-yapıştırma çalışmaları, beslenme alışkanlığının kazandırılması, çeşitli konularda (bitkiler, hayvanlar, doğa vb.) film gösterimi, pantomim, drama, tiyatro çalışmaları, Türkçe dil etkinliği, müzik ve serbest zaman oyun etkinlikleridir.

Projenin başlangıcından 2014 yılı sonuna kadar eğitim programlarından, Sanatsal ve Kültürel programlardan, spor programlarından, açık kapı programlarından ve diğer programlar olmak üzere toplam 35.986 çocuk faydalanmıştır.

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI
Development Foundation of Turkey

Fatih Mahallesi Vakıf Caddesi No: 43 / B
Kazan, 06980 Ankara
Tel: 0 (312) 814 10 29 Faks: 0 (312) 814 15 90
E-posta: info@tkvbal.com.tr
www.tkv-dft.org.tr